

maturitetni komisiji. Vse mu je bilo všeč, posebej pa mu je imponiral profesor slovensčine, sedanjí akademik in univerzitetni profesor dr. Franc Zadavec.

Končno se mu je po zadnji vojni na široko odprlo Slovensko Primorje. Pogosto me je obiskal v Postojni. Na njegovo pobudo sem leta 1949 referiral v Solkanu na prvem povojnem kongresu jugoslovanskih geografov o Goriški in Gorici. Kasneje šva skupaj vodila sovjetskega akademika geografa dr. S. V. Kalesnika po Rakovem Škocjanu. Seveda pa ga je zlasti pritegovalo tamkajšnje zamejstvo. Zato je dobro poznal Kanalsko dolino, Goriško in Tržaško, prek Beneške Slovenije pa je bil z ekipo slovenskih geografov tudi v furlanskem Vidmu, kjer so bili na geografski stolici univerze sprejeti izredno ljubeznivo. Tu je Svetozar občutil več kot zgolj formalno razumevanje za Beneške Slovence. Ne morem mimo najvišje republiške Kidričeve nagrade, h kateri je leta 1980 ob soglasju Geografskega društva Slovenije pripomogel prav Ilesič. Bil je veselo razigran, sam pa sem občutil, da bi bili tega priznanja bolj od mene deležni pomembnejši slovenski kulturni delavci.

Žal Ilesič ni mogel kronati svojega izjemno bogatega znanstvenega opusa še z novo Geografijo Slovenije, potem ko je 25. 4. 1974 že podpisal pogodbo z Državno založbo Slovenije. Čutil se je zdravstveno šibkega in močno utrujenega. Tudi sam nisem uspel pripraviti še pete knjige Krajevnega leksikona, ki naj bi zajela naše celotno zamejstvo. Lotil sem se samo zamejskega prostora v Italiji, a tudi tega le še kot usmerjevalec terenskega dela, ki ga sam več nisem zmogel. Tako morem po petih letih pokazati le nekaj skromnih drobcev, ki so bili objavljeni v našem časopisju.

Prva generacija, ki se je zbrala okoli Geografskega vestnika, je umrla. Ostal sem sam. Druga neposredno za njo z Ilesičem je tudi že pokojna. Naj bi nakazani nalogi, ki sta izjemnega pomena za poznavanje celotnega prostora, kjer bivamo Slovenci, uresničili naši mlajši geografi v doglednem času.

R. Savnik

### Sedemdesetletnica univ. prof. dr. Vincenca Malovrha

Življenjepis in bibliografija našega slavjenca sta dober primer za razglabljanje na temo človek in sile oz. silnice. Prve so tiste izven nas, ki spreminjajo pogoje človekovega žitja in delovanja. Kako so krojile Malovrhovo življenjsko pot, povedo že podatki, da je ta Gorenjec (rojen 17. 7. 1915 v Predosljah pri Kranju) končal srednjo šolo na Ptujju, univerzo v začetnem letu svetovne vojne, leta 1941, pa v Ljubljani (smer zgodovina in geografija). V tem mestu je brez posla dočakal osvoboditev. Med silnicami naj pri Malovrhu podčrtam ljubezen do gora in do narave vobče. Z gorami je povezana približno tretjina Malovrhovih objav (če bi delili članke na geografske in ekonomske, bi sem sodila slaba polovica). Spominjam se, koliko odziva je med nami študenti vzbudil eden njegovih prvih objavljenih člankov o votlinicah, ki nastajajo v snegu nad gorskimi kraškimi predeli (Proteus 1952/53, št. 1). Mejni kamen Malovrhovega zanimanja za gorsko pokrajino je njegova disertacija, objavljena v GV 1957—58 z naslovom O metodi geomorfološke analize gorate pokrajine z vidika ekonomske, posebej agrarne geografije. Proučevanje vpliva reliefa, lege in klime na naselja in prometnost je Malovrh nato opustil, ne pa gora samih. Po letih asisture (1946—1948) v Geografskem inštitutu (zdaj Oddelek za geografijo FF) je Malovrh predsedal na Ekonomsko fakulteto. V novem okolju nastopa gorati prostor kot posebno okolje za gospodarjenje. O tem govorijo naslovi kot »Nekaj smernic za proučevanje gospodarske problematike goratih pokrajin« (Ekonomski zbornik 1956), »Določevanje razvoja goratega gospodarskega prostora« (EZ 1959), »Okoliš Trebelno. Poskus analize majhne enote hribovskega gospodarskega prostora« (EZ 1961).

Druga silnica Malovrhovega jaza je nagnjenost k abstraktnemu razmišljanju. Ne gre mu toliko za kvantifikacijo, temveč za iskanje globljega pomena. To nagnjenost

ljudje navadno označujejo za smisel za teorijo ali nagnjenost k filozofiji. V petdesetih letih tega stoletja, ko se je pismo Malovrh pojavil v slovenski geografiji, je to pomenilo odmik od faktografske geografije, ki se je zadovoljevala z opredeljitvijo materialnega sveta. V tej luči lahko sodimo, da je bil Malovrhov prehod med ekonomiste v manjši meri izraba enkratne priložnosti za uveljavljanje osebe in matične stroke v drugem okolju, temveč bolj logična posledica njegove naravnosti. Saj mu je ekonomika s svojo večjo teoretsko zgradbo nudila hvaležnejše poprišče dela. Ta silnica ga je kasneje privedla do tega, da je zapustil izhrojene poti tradicionalne ekonomske geografije kot vede o razmestitvi gospodarstva po svetu. Svoj predmet ekonomska geografija je z leti preimenoval v ekonomiko prostora, tega pa kasneje razdelil na teorijo gospodarskega prostora in na temelje regionalnega planiranja. Za oba je objavil tudi skripta, za planiranje v treh zvezkih (Temelji regionalnega planiranja: I. del 1977, II. del 1979 in III. del 1980). Za tisk je zdaj pripravljeno njegovo delo z naslovom Temelji gospodarnosti. Po naslovu sodeč bi lahko to bila sinteza obeh predavanih predmetov.

Rezultanta omenjenih sil in silnic je jubilarova bibliografija, kot jo je sam sestavil za različne namene. Za Malovrha je značilno, da v njej ni člankov iz *Proteusa*, *Planinskega vestnika*, *Naših razgledov*, *Geografskega obzornika*, niti ne vseh iz *Geografskega vestnika*. Taka skromnost gotovo ne povečuje slavljenčevu popularnost. V zadnjih letih smo v GD večkrat govorili in pisali o temeljih geografije, pozabili pa, da je o njih utemeljeno pisal že Malovrh (*Geogr. obzornik* 1966, št. 2). Koliko naših šolnikov ve, da je kdaj Malovrh pisal o pojmih kot tropsko podnebje, počrte in pod. (GO 1955, št. 4). Podobnih primerov je še mnogo. Malovrhov učbenik klimatologije bolj pozna v drugih delih Jugoslavije kot Slovenci, malo je znan njegov učbenik *Temelji regionalnega planiranja* itd.

Ob jubilarovi sedemdesetletnici je prezgodaj oceniti Malovrhov prispevek k rasti slovenske znanosti. Poleg tega more podpisani presojeti prispevek samo v luči fizične in regionalne geografije. Naj omenim z njima v zvezi le mnenje, da je Malovrhovo opozorilo na potrebo po analiziranju bioklime po dekadah in ne po mesecih (GV 1975) v primeru pretežno gorate Slovenije vse pozornosti vredno. Malovrhova disertacija odpira vrata v široko območje funkcijske analize gorate pokrajine. Žal se ni podal skoznje noben naslednik, da bi dopolnil teorijo, ki je v srčiki kompleksne geografije. Malovrhova polivalentna delitev goratega sveta po bolj ali manj kvantitativnih pokazateljih je bila v petdesetih letih ena prvih poskusov te vrste na slovenskih tleh.

Kot rečeno, se podpisani ne šteje za sposobnega, da bi ocenjeval Malovrhov doprinos k ekonomiki. Naj prida le mnenje, da brez ustrezne uveljavitve v tej panogi ekonomisti ne bi pristali na razmeroma hitro napredovanje slavljenca v zvanjih (1948 docent, 1962 izredni, 1968 redni profesor EF) in da je opravljal v letih 1969—1971 posle dekana EF.

Univ. prof. dr. Vincencu Malovrhu želimo, da bi zdaj po upokojitvi lahko v miru in zdravju vrgel na papir še marsikatero svoje spoznanje in z njimi, tako kot doslej, hodil po strmih razvodnem grebenu med geografijo na eni in ekonomiko na drugi strani prepada. Vem, hvaležna taka pot ni, saj prva podcenjuje ekonomsko zakonitost, druga pa prostor. Toda kot nekdanji plezalec se Malovrh tudi takih neizhrojanih poti ne ustraši. Srečno!

Ivan Gams

### Dr. Vladimir Kokole — šestdesetletnik

26. junija je praznoval znani slovenski geograf in prostorski planer dr. Vladimir Kokole šestdesetletnico. Čeprav ta jubilej ne pomeni pomembnejšega preloma v njegovem dejavnem življenju, vendar zasluži, da se ob njem ustavimo, zlasti ko gre za tako plodno in večstransko delujočo osebnost, kot je naš jubilar.